

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁŠŤ STRANÁCH

Predplatná cena :
Na celý rok --- 4 koruny --- hal.
Na pol roka --- 2 " --- "
Na štvrt roka --- 1 " 20 "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :
Dr. ALEXANDER ERNSZT,
páp. komorník, kraj. vyslanec.
Majiteľ a vydavateľ :
JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo :
Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedneho 4 stĺpcového
malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Bratia, voličia, sem pozorujte!

Budú ablegít-ke voľby! Kamaráti z mokrej štvrti a všeliakí Papáčkovia div že nevyskočia z kože od radosti, že budú môcť zase nadájať sa s vínom, čo to puká keď ho otvorí, a že smolíť budú cigare bruchaté s červeno-zlatou páskou! V celej krajine jesto hockolko takých darmožráčov a lakomcov, čo takto pri voľbách zvykli si toľko nashbíjať, že im postačí skoro až do najbližších volieb. Tito papulnatí ale prázdnohlavi havkáči idú kortešovať za každého kandidáta, ktorý im viac sľúbi a viac platí. Takito naničhodní ľudia najdu sa v každej obci, lebo smef sa všade najde medzi ľudom. Týchto kriklúňov zakúpi si ten, komu sa páči. Pre nich je kortešačka akoby skutočným remeslom. Oni žijú z toho, že ostatných ľudí vodia za nosom. Zdržujú sa stále v krémách a tu zvykli pobalamútiť rozum ľudu vtedy, keď už pijatika vyhnala vám z hláv striezlivosť. Bola by to veľmi smutná vec, keby ľud šiel za týmito *podplatenými havkáčmi*, za týmito najatými vodcami, vtedy, keď skutočne jedná sa o tom, či vlasť žiť, alebo či zahynúť má.

My dôverujeme v tom, že státisíce uhorských voličov nedajú sa teraz ani na drótku pohahovať, ani vínom, alebo pálenkou omamovať a ešte menej dajú sa oklamať kadeakými daromnými ľubaninami, falošnými sľubami a prázdnyimi rečami. Svedomitý, statočný volič nemôže sa vybrať na volbište bez toho, *aby nevedel v chvíli hlasovania, že na čom rozhoduje vôľou.*

Aj sám kráľ tak povedal, že *«dôveruje v starodávnej a povestnej múdrosti národa uhorského.»* Vzpamätaj sa teda každý a uvažuj, že o čom je vlastne reč a potom jednaj tak, ako to statočné presvedčenie a vlastné svedomie každému predpisuje.

Prečo budú voľby?

Každý vie, že mandát ablegítov zvolených r. 1901. mal platnosť až do jasene r. 1906. A predsa stalo sa, že teraz Tiszova vláda len tak mne nič tebe nič rozohnala zastupiteľov ľudu a *nariadila voľby nové.* Krajina je v stave protizákonnom. Štefan Tisza a bez duše a rozumu sledujúca ho banda jeho, šafária bez rozpočtu.

Tak márnia všeobecný majetok krajinský, ako sa im to páči a dôverujú si v tom, že však nová vladna strana povolná i tak oslobodí ich od toho veľikého hriechu, ktorý panským menom *«ex-lex»* nazývame a ktorý dal by sa najlepšie tak pokrstiť že *«psovský stav».* Opozícia bývalého snemu tak mocne spojila sa proti Tiszovi, že ju ovládal už nevedel ani za pomoci pandúrov. Teraz však myslí si to, že pri nových voľbách budú vífaziť takí kandidáti, ktorí zaviazu sa vláde, že toľko daní a vojakov odhlasujú Tiszovi, koľko si len žiadať bude a že ak treba bude, že súhlasí budú ešte i s tým, aby takých opozičných ablegátov, ktorí by sa protivili hltavým požiadavkám vlády, aby takých i *násilne odstránili zo siene snemovej.* Veď už len nepotratil ľud všetek rozum, aby ešte mocnejšie zbrane položil do rúk bande Tiszovej, proti sebe samému.

Štefan Tisza teda preto prevádza v tomto krutom zimnom čase voľby krajinské, lebo sa úfa, že *opozičných voličov odstraší nepohodlnosť počasia* a že za ohromné peniaze od pobarónčených židov posbierané možno bude zakúpiť hodne lakomých hladošov a nimi len takých vládných ablegátov zvolíť, ktorí nebudú vynašať zákonov pre dobro ľudu slúžiacich, ale starať sa budú vždy len o to, aby oni sami mohli byť čím skorej a čím dlhšie väčšími panmi. Jestli ľud má len i toľko rozumu, ako malé decko školské, nuž musí zmariť tieto zkazovnosné, protifudové snahy vlády Tiszovej.

Spoluobčania! Terajsie voľby sú iba len na to, aby násilnícka vláda Tiszova zlomila a vybuktovala všetkých tých spravdivých ablegátov, ktorí nesklonia svoje šije ani pred tým najmoenejším a najsvevolnejším predsedom vládnym, keď cítia, že oni sú v pravde. Hovorí, že hlavný minister vydal rozkaz hlavným županom, hlavným županom hlavným slúžnym, podslúžnym i notárom, že ktorých to majú vybuktovať. *Korteši bruchovej stránky obdržali judášske medy, aby pozakupovali duše kresťanské.* Pravda, že na takých brúsi si zuby vláda najviacej, ktorí najviacej pracujú na sneme, ktorí sú najhrdinskejšími bojovníkmi opozície, ktorí sú najmúdrejší, najvzdelanejší, najneodvislejší členovia snemu. Na miesto týchto chce vláda samých drevených Jankov si dať zvolíť. Tisza

chce okolo seba samých zadlžených a hladných za úradom pánov shromaždiť. Nuž to veríme, že takúto vôľu prechováva Tisza v duši svojej: lenže *vláda mieni a ľud mení*. Statočný vlastenec nemôže byť na stránke Tiszovej! Múdreho človeka neprekabátia cigáňstva vládných časopisov.

Nech neverí hlavný minister, že ľud by bol taký hlúpy, aby akéhokolvek vládneho najatcu na slepo zvolil a že uverí všetko to, čo on a jeho nájomníci na opozíciu potárajú. Ľud už vie rozmýšľať aj s vlastným rozumom. Dávno to bolo, keď ešte i slamou mohli kŕmiť ľud a mohli docieľiť i to, že ešte i kone dali zvoliť za zákonodarcov a členov starešiny. *Teraz už nemožno ľudí prevádzať ako také kone*. Za úplných osem rokov pracovala ľudová strana na tom, aby ľud prebudila zo spanku nevedomosti. Otvorili sa už oči ľudu a sto a stotisíc ľudí vie to už, že *iba garazdovanie liberálnej strany učinilo Uhorsko žobráckym a že liberálna Tiszova banda ch e národ uhorský pozbaviť ešte i toho málo práva, ktoré dosiaľ mal*. Nech zhynie čata Tiszova! Nech prepadne strana liberálna, ktorá toľko prehrála sa proti ľudu a proti vlasti!

Ľud vie, že teraz len preto nariadili voľby nové, aby vláda Tiszova mohla násilne prehnáť vôľu a námahy protiuhorské viedeňských kruhov na novom sneme, do ktorého nástrojmi Bachovskými čím viac takých otrockých figúr chcú dať zvoliť, ktorí na vyšší rozkaz hotoví sú na všetko. Ešte i hotoví sú postaviť sa proti národu uhorskému.

Nuž takýmto nebezpečným ľudom len nedá ľud náš mandát?

Čo sa stalo na sneme?

Od dvoch rokov násilníci už vláda a za každú cenu chce previesť, aby snem ešte viac daní, viac kanónov a ešte viac vojakov dal rakúskej armáde. Ľud už až tak stene pod farchou mnohých daní, že by ich bolo ťažko i len vypočítat a ľud nevie nikdy, že koľko má a prečo má platiť. Synkov našich, čo odrastú, odvedú do kosáreň paradirovať a doma zostali otcovia stari nútení sú cudzích sluhov si najímať za celé tri roky. A veď by bolo dost tej vojenskej služby i za dva roky. Naša ľudová strana a ostatní opoziční ablegáti o to bojovali, aby sa uplatnily túžby a práva národa uhorského v každých ustanovizňach, teda i pri vojsku; aby sa daň peňažná a krvná znížila na čím menšiu mieru; aby sa čas vojepovinnovatosti zkrátil; aby obstarali pre ľud čím mocnejšiu obranu so strany moci vládnej a aby čím viac práv zabezpečili občanom v spravovaní krajiny, to jest, že aby *mohol byť vo'ičom každý, kto doň pla'í a vojenčič musí* Tým mocnárom viedeňským to veľmi nebolo po vôli, že už i národ uhorský stavia sa na nohy a že zprotiviaci sa národ jedno za druhým zbuktatoval tie vlády, čo chcely byť exekútormi vojenskej politiky viedeňskej.

Hľadali teda jedného človeka, ktorý železnou rukou spraví poriadok s Uhrami, ktorý pošlape spravdivých vlastencov, ktorý pošlape právo, zákon a ústavu a pre-

vedie to, čo si to tam vo Viedni žiadajú. aby dľa ľubovôle mohli olupovať krajinu pre dobro dvojhavého orla a vojska rakúskeho s čierno-žltou fánou a pre dobro Nemcov v gal'tách. Uhorský volič už len neoddá hlas svoj na takúto vládnu stránku.

Štefan Tisza za chrptom iných vychodil si ministerstvo. Jedného pekného dňa prebudili sme sa na to, že zase nová tatárska pliaga pustoší v našej milej uhorskej krajine.

Že Štefan Tisza nastúpil vládu, že oživily staré a hnusné poriadky, nákaza verejného života, bezuzdné účinkovanie klamárov, pobúrenie národností, protizakonný stav krajinský: všetko toto máme ďakovať natiskajúcej sa vypočítavej bande liberálnej, čo sa ešte pod Széllom sprisahali, že oni budú árendátormi krajiny, oni že poberú si všetky výhody a moc všetku pre seba.

Príživníckemu hmyzu politickému neide o práva a o dobro ľudu, ale len o masť krajiny. Plošnice verejného života netúžia po zákonnosti ale po krvi národa. Nesvedomitým figúrkam týmto neide o pravdu, ale o rebach. Za doby Széllovej utiahli sa žobráci títo, teraz vychádzajú zase na povrch.

Panovanie Štefana Tiszu praje zase týmto. Polomŕtve muchy ožívajú zase. Ztrativšie sa červy vyliezajú zo svojich skrýš. Liberáli zostali zrazu tak bystrými, ako by im bol podošvy namastil.

Pri začiatku vladárenia Tiszovho objavuje sa nám neslýchaná bieda celej krajiny. Noviny prinášajú samé smutné zprávy o vysťahovalectve, o nedostatku práce a chudobe, o sprisahani sa rumunských socialistov, o vzbure Srbov, o nepokoji vojakov, o pustošení úžery, o strajku železničiarov, o nespokojnosti učiteľov, o povolani ku vojsku rezervistov, o zdrazení potravín, atď. Ako čo by tých sedem egyptských pliaag stihalo krajinu a nad to všetko najväčšou pliaagou bolo nám to, že kráľ poveril spravovanie krajiny takému človeku, ktorý k úlohe tejto žiadnych nemal schopností, ak len jeho neohraničeaú napínavosť a opovážlivú vyzývavosť nedržime za také.

Odporné je divať sa na to, keď dakto rozkoš hľadá si v krveprelievani. Ale o veľa odpornejšie, ba strašné je to, že ako chce uhorský ministerpredseda odpraviť uhorskú ústavu. Na tento katanský zástoj nenašlo sa dosiaľ iného človeka. Tu jeden Tisza bol potrebný.

Tak prichodil, ako by bol zrodeným nepriateľom národa uhorského. Vyhrážal sa. grobianil, nadúval a, nesprávne znižoval stránky, neslušne osočoval protivníkov svojich. I potkýnal sa. Pohovoril priveľa, potom to odvolával, žobral o pokoj a mier, ale zatatými päťami. Politických protivníkov svojich dráždil do nekonečna, ale na tom mu ešte nebolo dosť. Cheel pobúrť pri ti sebe celú krajinu, že keď by potom akúkoľvek podlosť spáchal, mohol sa ospravedlniť pred kráľom, že to bolo potrebné, lebo že ináč nedal sa poriadok urobiť.

Keď videl, že vlastizrádný úmysel svoj v medzerách zákonných foriem už nemôže uskutočniť, vtedy dopustil sa ešte väčšej podlosti. Po predbežnom usrozušení sa s predsedom snemovým dal skrze neho vyriešiť také uza-

vretie, s ktorým olúpil ablegátov o dobré ich práva, zákonami zaručené. Ani vládna stránka sama nevedela vtedy, načo hlasuje. Iba že povyskakovali všetci zo samej zvedavosti, a že vopred vyučení kolomposi na znak vreckovej šatky *Desidera Perczella* neprestajne kričali: Hlasujme!! Potupným činom zostane toto sliapanie ústavy, dňa 18-ho novembra spáchané v uhorskej histórii navždy. Takéto zlodejstvo nikdy neboli by sme predpokladali o tých, ktorí spravujú krajinu, o tých, ktorých ľud tým cieľom zvolil, aby kontrovali prevádzanie zákonov a aby novšie, blahodarné a ľud ratujúce zákony v krajine našej vynášali.

Voličia uhorskí nemôžu viac hlasovať na kandidáta liberálneho.

Každý, čo len bol statočný a počestný človek na sneme, s pohoršením odvrátil sa od tolkej hnusnej podlosti. Významnejší a neodvislejší vládni ablegáti, na čele s Kolomanom *Széllom*, Julom *Andrássym*, Ignácom *Darányim*, ihneď vytiahli z peše lotrovskej liberálov.

Násilie nesmie sa stať pánom v zákonodarstve. Takýmto uličným spôsobom nemožno spravovať krajinu. Pomocou pravidiel snemových, čo na takéto podlý spôsob boli vynesené, nemožno právoplatné zákony robiť, lebo zákony bezprávne vynesené sú samo v sebe nič. Len banda Tiszova to prizvukuje, že dobre to zrobili a teraz pri voľbách vyzývajú voličov k tomu, aby odobrili sliapanie zákonov a aby dal národ liberálnej strane splnomocnenie k tomu, aby *mohla siahnúť po 10'rebných mocnejších prostriedkoch proti opozícii*, to jest, aby Tisza mohol proti opozíciným zákonodarcom brachiálnu moc upotrebiť.

Rád by som videl takého poctivého uhorského občana, ktorý dá si také niečo rozkazovať, čo zadržat nemusí. Ba či jesto ozaj len jeden jediný medzi voličmi v tejto nešťastlivej krajine, ktorý by mohol odobriť to, aby slobodné slovo opozície zhabala jedna nezbedná banda? Lže vládna strana, že oni vraj nechcú uraziť slobodu slova. *Nuž a 18-ho novembra prečo nedať hovoriť tým, ktorí mali právo hovoriť?* Že čo chce vlastne gróf Štefan Tisza, to sme mohli vidieť patrne dňa 13. decembra, keď dal doviesť do snemu 40, do civilských šiat odených pandúrov pán hlavný minister, aby pomocou týchto mohol dať povyvlekovat vodcov opozícičných zo snemovne. Aké bolo toto uníženie zákonodarstva. Ale opozícia netrpela toho, aby ju strážili policajti, ako dajakých zbojnikov; keď pandúri ani na viaceré vážne oslovenia neopustili sieň, nuž vyhнали ich.

Týmto činom docielila opozícia to, že Tisza nevedel k platnosti priviesť tie násilne prevedené pravidlá so dňa 18-ho novembra, ktoré splnomocňovali ho upotrebiť moc brachiálnu.

V tejto strašnej borbe spojili sa všetci uhorskí mužovia. Opozíčné stránky odložili stranou všetky protivy a — **podržiac si každý svoje politické zásady a program** — spojili sa tým cieľom, aby od týchto tyranov oslobodili írečtú ústavu, aby od týchto nebezpečných tulakov oslobodili krajinu. Tento sväzok opozície bol

tak mocný, tak skalopevný, že každý hriešny útok vlády Tiszovej ostal zmarený.

Teraz teda oborí sa vládna moc na ľud, aby v okresoch volebných vyhrala tú vojnu, ktorú — pre hrdinské chovanie sa opozície — prehrala na sneme.

Štefan Tisza musí mať veľmi mizerné pochopy o voličoch uhorských, keď namýšľa si, že jeho násilné a nemravné vladárenie udobrí uhorské voličstvo v deň súdu, to jest v deň veľký volieb.

Idú liberáli!

Teraz akosi veľkú hodnosť získali občania, čo majú hlasy. Úradníci, ktorí dosiaľ len tak zpoza pleca hovorievali s ľudom, teraz tak stískajú im ruky, tak lichotia sa voličom, že sa to až protiví. Tolko jesto kandidátov, ako polomrtvých múch na podzim. Liberáli napnú všetky sily svoje, aby previedli svojho človeka. Pánski úradníci, úžerní židáci, vysokí páni z úradu, patróni a fabrikanti hrozia sa ľudu, aby neopovážili sa protivíť, aby boli všetci liberálmi, lebo ináč že nedostanú dreva, repy, zem, smluvy k žatve, lebo že im vypovedia požičané peniaze, že nevymenujú syna alebo rodinu, že nedajú viac práce a nepostavia školu. Jestli ale zvolí si okres liberála, to že im bude tak dobre, ako by len v ráji boli. Dostanú železnicu, polgárske školy, doháňovu fabriku, súdy, prádelnu zdarma, obecného býka, révy viničné, snáď ešte i cukrové vrchy a stroj na peniaze. Inokedy je im ľud len «hlúpou massou», len «čvargou»; teraz, keď potrebné sú hlasy ľudu, každý sa mu lichotí. Liberáli posľubujú všetko za ten mandát, ale nezistia nič. Už tridsať rokov klamú ľud všeliakými sľubami, ale učiniť, neučinia ničoho. Jestli by boli odvtedy, čo panuje strana liberálna, každý rok aspoň len jeden sľub zistili, nuž teraz by sme museli tu mať ružové časy v Uhorsku. *Doteraz ale iba že prach trúsili liberáli ľudu do očí.* A keby aj neboli spáchali to huncútstvo 18-ho novembra, aj tak by sme mali vedieť, že liberáli len *pred voľbami starajú sa o ľud*, po voľbách ale ofákajú «smradlavého sedliaka», ako to už oni zvykli hovoriť.

Aj pri terajších bojoch volebných budú prichádzať liberáli a budú sa usilovať *dieru prehovoriť do brucha ľudu*. Nuž keby sa dali i vážne ponímať sľuby liberálne, ani vtedy nesmeli by sme im veriť, lebo voľba je nie lichvací jarmak, kde ľudia za hmotné výhody predávajú si môžu statočnosť. Svine dajú sa odvieť na bitunok, keď im pred rypákom kukuricu natriasaš; voličia nech nedajú sa takto zavádzať. Za cenu hlasu svojho nech nevyhadáva žiaden osobných výhod, ale len na to nech pozoruje, aby na takého oddal vótum, ktorý viacej pracuje a viacej osoží verejnému dobru.

Vládna strana je strana, čo klame, balamutí ľud a ho sdiere. Jestli takyto vládny kandidát, alebo jeho korteš príjde vám do cbei, nepočúvajte ich, neverte jejich sľubom falošným, ale odpravte ich s tým, že aby nielen v tento čas, pred voľbami sa lichotili ľudu, ale aby aj po voľbách tak zaobehodili s ľudom, ako to v kortešských rečiach sľubujú.

Keď teraz tak obsypú volebné okresy všeliakí liberálni agenti a vagabundi, ako šašky kvetúce pole, buďte vy *silní, múdri a opatrní!* Neprijmite ani pijatiky, ani ničoho od nikoho, lebo dľa najnovších zákonov nielen tých tresce súd, ktorí podplácajú, ale *do žalárov dostanú*

Gróf Aladár Zichy,
kandidát ľudovej strany okresu veľko-kanižského.

sa i takí, ktorí zapredali si presvedčenie svoje. Kdekoľvek len dozviete sa, že tam hostili a napájali, alebo že podplácali, napíšte o tom zápisnicu a tú pošlite redakcii *Krešťana*. Zapravotíme tých zlomyselných kandidátov, ktorí na sviňský jarmok obracajú boje ústavné, ale postavíme pred súd aj tých sviniarov, ktorí sa zapredali, ktorí špinavým spôsobom predajú si dušu a prekazia to, aby *statoční voličia statočných ablegátov si vyvoliť mohli.*

Medzi poctivých ľudí nech neprichodia liberálni kandidáti a korteši, lebo medzi týmito nemajú čo hľadať.

Iné hriechy vládnej strany.

Tá liberálna vládna strana, ktorej kandidáti teraz o dôveru a vóta voličov hauzirujú a prosia po okresoch, má toľko hriechov, ako vajce istého vtáka má flakov na sebe. Takzvanú slobodomyselnú stranu iba hnusná sobeckosť udržuje pospolu, lebo v nej nachodia sa ľudia najrozličnejšieho politického presvedčenia iba za mzdu moci. Niet snád v celej liberálnej strane ani jedného človeka, ktorý by buďto nedostal už volačo, buďto neužíval teraz dajakú výhodu, alebo aspoň na budúce neočakával by dajaké vyznačenie, nadžupanstvo, alebo tomuto podobné masťné výhody. Od roku 1867. slobodomyselná strana slúžila najrozličnejším vládnym, a vždy jednako verne. Strana táto liberálna nemala tedy žiadneho zásadného presvedčenia. Programm mamelukov bol vždy ziskuchtivosť a lakomosť. Takejto naničhodnej stránke už len neoddá rozumný človek svoje vótum?

Vládna strana zvýšila a rozmnožila dane. Nieto tej zlostnej protizákonnosti, ktorú nepodporovala by väčšina. *Pol milliarda vojenskej tarchy vyprešuje z nás v dobe pokoja.*

Sobere liberálna vláda **každoročne** od obecnstva krajiny:

Na ciele vojenské...	175	million	korún
Na úroky dlhu štátneho...	273	«	«
Na dvor viedeňský ...	9 ³ / ₁₀	«	«
Na penzie...	21	«	«
Medzítam dane vyberajúcim	54	«	«
Na snemové výdavky ...	3 ¹ / ₂	«	«
Na assekurovanie úrokov ...	3 ¹ / ₂	«	«
Na iné výdavky ...	93	«	«

Všetko toto sú zväčša také výdavky, z ktorých sa nám nič nenavrátí. **Spolu je toho do roka 632 millionov korún.**

Ani ten najkorheľskejší lump nemárni tak ľahkomyselne, ako liberálne vlády uhorské, a predsa mnohí voličia túto vládu podporujú.

Po tridsaťročnom hospodárení liberálnom dospeli sme natoľko, že teraz už **každoročne 273 millionov korún úrokov platí štát náš zväčša cudzozemským bankárom, v prvom rade Rotschildovcom.** Nevydržíme teraz tieto ohromné dlžoby. Tak pochodíme, ako zablúdilý do trasisku. Čím viac chceme sa vymotať, tým hlbšie pohružujeme sa.

Vládna strana vždy len na rozkaz hlavného ministra pozoruje, ponosy a požiadavky ľudu ale nikdy nevyslyší. Láska k masťnému hrncu, to je obič, čo vládnú stranu spolu udržuje. Táto sberba bola by sa dávno rozpadla, *keby sme mali v Uhorsku spravедlivý poriadok volebný.*

Ale vždy práve vládna strana to bola, čo nechce dopustiť vynesenie takého volebného zákona, na základe ktorého by aj milióny uhorského ľudu mohli súdiť nad správou krajiny a nielen tých málo liberálnych hladošov, čo pre všeliaké odvislosti neopovávajú sa pravdu povedať.

Kresťanský ľud uhorský ani preto nemôže podporovať vládnu stranu, lebo táto vládna strana spravila nám to — prekliatej pamäti — *manželstvo civilné*. Aké následky malo všetko toto? Mnoho tisíc detí nepokrstených, nevercovia, «beznáboženski» ľudia, židovsko-kresťanské spojenstvá a nesčíselne mnoho rozsohášnych pravôt nasledovalo po uvedení civilného manželstva a za to všetko toľké milióny treba nám platiť! *Z civilného manželstva mal národ iba hmotnú škodu a mravnú ztratu, i predsá zrobila ho liberálna vládna strana, len aby mohla uraziť katolíkov a zavŕčať sa s tým židom.*

My sme vopred videli všetky tieto zmätky spoločenstva. Cirkevná politika a hlúpe gazdovanie liberálnych štátnikov nemohly mať iného výsledku. Proti auktorite (vážnosti) Božskej, neohraničenou a slepou opovážlivosťou brojili osvietení liberáli. Štátnici, čo unizovali kresťanské smýšľanie, pustili úzdu všeobecnej a neohraničenej sobeckosti. *Velmi mocní a bohatí podliaci zgnievili stotočnejších nižších ľudí. Oproti ich rýchlemu a nečestnému bohatnutiu na tisíce hynul kresťanský ľud krajiny.* Liberálna politika len na to pozorovala, aby udržala si masné hrnce, ale mrtvolové flaky zkazy národnej a všeobecného zchudobnenia nespozorovala na tele národa.

Úradných defraudantov nechali oni alebo uprehnúť, alebo zakrývali hriechy jejich, jestli boli liberálmi. Jednotliví získali si postavenia dobré, že vraj za všeobecné zásluhy.

Hospodárov nechránila vláda, manipuláciám židovských bursianerov neurobila konce, neprekazila prísťahovanie haličskej smeti, dala zahynúť malému priemyslu a láskala sa len so židovskými z cudzozemska prišlými kapitalistami a fabrikantami, na triedu robotníkov ale úplne zapomenula.

Teraz konečne prišiel ten čas, aby sme sa porátali s liberálnou stranou! Ešte nikdy nebolo k tomu prajnejšej príležitosti, väčších výhľadov! Ani jeden malý gazda, remeselník a menší úradník nech nehlasuje na tú vládnu stranu, ktorá toľko previnila sa proti menším ľuďom, ktorá natoľko zanedbala záujmy ľudu. Nech sa ushovori ľud všade, že by sa bez ohľadu na rozdiely náboženské a politické všetci uhorskí voličia spojili tým cieľom, *aby sme liberálnu vládnu stranu zbili pri terožších voľbách.* Takáto hriechna miešaná strana nesmie už ďalej garazdiť v Uhorsku. Kdekoľvek len jesto kandidát strany Tiszovej, treba ho všade

znemožniť a treba všade dopomáhať k víťazstvu jeho protivníkov.

Co pracovala strana ľudová?

Vo veľkých bojoch volebných najtuhším bojom budú ľudovi ablegáti vystavení. Ešte aj vládne noviny tak píšu,

Ján Molnár, hlavný kňaz pápežský,
kandidát ľudovej strany okresu esterhážského.

že ľudová strana to bola, čo spravila národne zprotivenie sa na sneme, že ľudová strana bola vždy prvá, čo bojovala v záujme ľudu a na obranu ústavy a že veru mnohokrát aj ostatné opozičné stránky len odhodlanosť ľudovej strany donútila k tomu, aby sa čerstvo pribieraly k novému boju. Skutočne blaženým sa môže cítiť národ, že takých spoľahlivých ablegátov poslal si do snemu. Títo smelí a neunavní ľudovi ablegáti sotva mali jednej

Dr. Franc Darányi,
kandidát ľudovej strany bakšaiského okresu.

Barón Ivor Kaas,
kandidát ľudovej strany žabokreckého okresu.

Dr. Alexander Ernszt,
kandidát ľudovej strany fraštackého okresu.

svobodnej chvíľky. Oni stáli v neprestajnom boji s liberálmi za ľud, za ústavu a slobodu. Veď i hnevajú sa liberáli na ľudovú stranu strašne, ale práve v tomto je najväčšia pochvala strany ľudovej. Niet tu teraz príhodného času, aby sme všetky zásluhy ľudovej strany vypočítali. Skvelé výsledky a slávne výdobytky desaťročného ťažkého boja nemožno len tak napochytre vypočítať. Obmedzíme sa tu len na tie najhlavnejšie.

Strašný boj viedla strana ľudová za poctivosť volieb a rozšírenie práva volebného a za hlasovanie po obciach.

Neprestajne a nezlomne *žiadala revíziu, tojest zotretie nových cirkevnopolitických zákonov* a všetko možné učinila na obranu svätého náboženstva a náboženských škôl našich.

Proti takým ablegátom, ktorí ešte aj pod iným menom brali z desať-dvadsať úradov platy, vynútila ľudová strana zákon o inkompatibilitate.

Neunavne bojovala strana ľudová proti prechmatom verejných úradov. Lebo veru, netreba to tajiť, v obciach a v stoliciach strašne sdierali a potlačovali ľud notári, slúžnovci, podžupani, nadžupani, kapitáni, atď. Ľudová strana dala povyhadzovať najväčších tyranov a kdekolvek sa len o tom dozvedela, všade prenasledovala kšeftujúcich, defraudantských a násilných úradníkov.

Ľudová strana vždy prizvukovala na sneme, že na ľud nesvobodno už viacej tiarch váľať a že treba je znížiť zvláste daň pozemkovú a farchy vojenské. Vládna strana liberálna sice nechce ešte dopustiť, aby klúč daňový bol spravdlivejšie usporiadaný, ale strana ľudová dotiaľ neprestane kresť liberálov, dokiaľ nedodá im chuti i k tomuto ako i k tomu, aby *vojenská služba* napozatým o rok kratšie trvala.

Keď už zchudobnenie a zadlženie takrečeno celkom ubíja našich *gazdovcov* na veľikú slávu vlády liberálnej, vtedy ani jeden nemôže byť liberálom, ale ľudovým musí každý, lebo

Ľudová strana bojovala najmocnejšie za ľud seľdiacky, tojest za chlieb dorábajúcu triedu roľnícku, požadujúce voždy, aby

štátne a potravné dane spravdlivejšie sa usporiadaly,

aby minimum výživy pod daň nepadajúce sa ustálilo, aby sa farchy obecné a roboty verejné slušnejšie poriadaly,

aby prestaly čachrovania bursy,

aby spolky podporované boli štátom a konečne aby ľud roľnícky obdržal náležitú výučbu odbornú.

Ablegáti ľudoví v každej svojej reči bojovali v záujme malých gazdov, *nemožno je tedy, aby teraz pri voľbách hospodárska trieda zapomnela na to, že ktorí to boli zastancami jejich na sneme. Každý malý hospodár už aj v dobre chápanom záujme svojom povinný je hlas oddať na kandidáta ľudového.*

Ani na zanedbaný **malý priemysel** a na nesnesiteľné postavenie triedy remeselníckej nezapomínala na sneme strana ľudová.

Ponevác videli ablegáti ľudoví, že menších remeselníckych majstrov hlavne len ten «szabad ipar» (slobodný priemysel) ubíja a ničí, vždy žiadali sotretie slobodného priemyslu a obnovenie zákona priemyslovho, poriadanie úveru remeselníkov, štátne napomáhanie schopnejších a usilovnejších remeselníkov, poriadanie nedelného odpočinku a vôbec pomerov robotníckych. Ablegáti ľudoví brali účasť v každej väčšej debatte a požadovali čo najdôraznejšie, aby vláda postarala sa o to, že by sa práca poskytovala každému.

Zvláste tuhý boj viedla strana ľudová proti *úžerníkom*.

Akonáhle utvorila sa strana ľudová, bola ona najstrašnejším spôsobom prenasledovaná a upodozrievaná. Prenasledovali kandidátov ľudových, orabovali nás o nepočtetné hlasy a v parlamente tak musela bojovať strana ľudová, ako kedysi prví kresťania s divými zvermi pod

Nerom v cirkusoch. A strana ľudová vytrvala v boji tomto a žije slávne na sneme, kde hrá teraz prvý zástož a v okresoch, kde prebudila, ku kresťanskému sebavedomiu priviedla a právam politickým poučila ľud.

Ablegáti a kandidáti ľudoví môžu ozaj s otvoreným čelom predstaviť sa pred voličov. Oni majú program najlepší a najpeknejší. Ablegáti ľudoví neboli nikdy sobeckými ľuďmi, vždy vernými boli zásadám svojim, pred nimi bol len jeden cieľ: zpäťvedenie kresťanského Uhorska a ratovanie, oblaženie ľudu uhorského.

Táto malá, ale mocná strana bezzištne, vždy vzrastajúcou odhodlanosťou, ale vždy zákonnými prostriedkami, politickou múdrosťou, vernosťou ku kráľovi a úprimnou, vreľou láskou k ľudu bojovala na sneme.

Ľudová strana nesľubuje nikomu žiadne hmotné výhody, my ľudáci len to sľubujeme ľudu, že vždy tak spravdivými priateľmi a bojovníkmi ľudu ostaneme, akými sme boli doteraz. V boji volebnom liberálni krikľuni nadávajú nám pred vami do kňazskej strany, do klerikálov i do jezuitov. Zasmejte sa nad takýmito nádkami, odmietnite pomlavy hnusné a spojenou silou pracujte na tom všetci, aby všetci ľudoví kandidáti dostali sa do snemu k ratovaniu ústavy, napadnutej viery našej a ľudu nášho zchudobnelého.

Čo robiť tam, kde niet kandidáta ľudového?

Jesto mnoho takých okresov v krajine, kde teraz ešte sú ľudáci v menšine a iné protivládne stránky majú tu istejšie výhľady proti liberálnemu kandidátovi. Výbor spojenej opozície múdre tak to poriadal, aby v každom okrese len jeden opravdivý protivládny kandidát bol. A všade postavil sa taký protivládny kandidát, ktorý má najviacej výhľadov k víťazstvu. *Všetci protivládni voličia na takéhoto kandidáta majú hlasovať, aby prepadnutie Tiszovho kandidáta tým istejšie bolo.* Nech si ten liberálny kandidát má protikandidáta i s akýmkoľvek pro-

grammom, musíme na tohoto protikandidáta hlasovať všetci, musíme naň hlasovať aj my ľudáci lebo teraz záujem celej krajiny to tak vyžaduje, aby každý občan sa spojil a sa pričínil proti katom ústavy a árendátorom krajiny. To je nie dobrý ľudák, ktorý by teraz hlasovať nešiel, je svedomitou povinnosťou každého vlastenca teraz, aby postavil sa proti tomu zlodejskému úmyslu vlády, že chce ablegátov olúpiť o ich ústavné práva a proti nim že chce moc brachiálnu voviesť do parlamentu.

Jedným slovom, všade má byť heslom, že *abcug Tisza, abcug s jeho nájomníkmi a nech žije, nech víťazí všade kandidát protivládny spojenej opozície.*

Ale ponevác môže sa stať, že liberáli sami postavili si dakde proti sebe protikandidáta, len aby protivládnych voličov od spravdivého opozičného kandidáta odviekli: v takomto páde opoziční voličia majú voždy len na toho opozicionálneho kandidáta hlasovať, proti ktorému vaši liberálni úradníci kortešujú a ktorého ústredný výbor spojenej opozície (Budapest VII., Erzsébet-körut 35. szám) za kandidáta prijal.

Postavme sa smeľe!

Až po dnes vládna strana bola stranou úradnou, ktorej členov každoveké vlády skoro na ten spôsob vymenúvaly, ako svojich úradníkov štátnych. Vymenujúcou listinou ich bolo to písmo, v ktorom vláda rozkázala hlavným županom, že tohoto a tohoto liberálneho kandidáta aby «podporoval» to jest, aby použil všetku úradnú moc svoju, aby poslal slúžnovecov, notárov, žandárov stoličných i štátnych úradníkov, kde treba, aby použili násilie, kde možno, aby spáchali huncútstvo. Takto sverbovaná väčšina právom menovala sa úradnou stranou na posmech práv ľudských a parlamentarizmu.

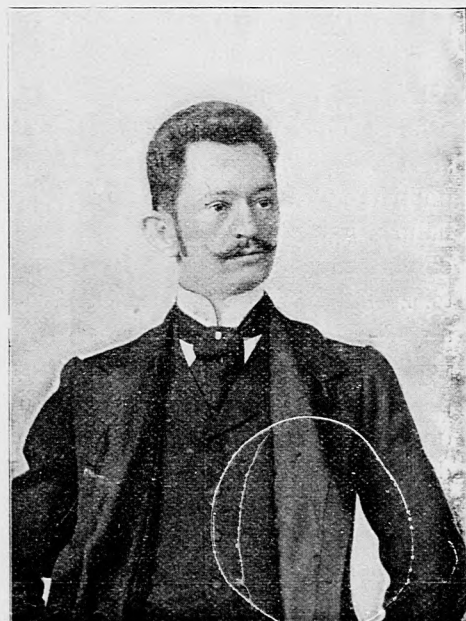
Toto už teraz netrpane voličia! Táto úradná vládna strana bola kliatbou Uhorska, táto črieda mamelukov hola záhubou ľudu uhorského.

Dr. Karol Hencz,
kandidát ľudovej strany ľövöského okresu.

Dezider Horváth Ajtics,
kandidát ľudovej strany vágvecsského okresu.

Dr. Julius Baranszky
kandidát ľudovej strany sväto-ondrejského okresu.

Občanstvo voždy ponosuje sa, že ako sa mu zle vodí. Teraz konečne budeme už ráz mať príležitosť, aby sme nielen reptali, ale aby sme aj urobili dačo za vlasť.

Prišla doba, v ktorej *ľud rozhodovať bude nad svojím vlastným osudom*. Predloží sa mu otázka, zdá-liž je spokojný s vladárením židovsko-liberálnym a s násilníctvom úradným. *Zpýtajú sa ho, zdá-liž chce pripomáhať k zničeniu seba samého i vlasti?* Jestli na tieto otázky odpovie že *nie*, jestli nad politikou liberálnou vyrekne ortiel smrti a nebude napomáhať hlasom svojim liberálov, vtedy položí si základ lepšej budúcnosti svojej. Jestli ľud len chce, hlasom svojim môže smiešť vládu Tiszovu. Zákiaľ ľud toto neurobí, zákiaľ budú tisíce takých občanov, ktorí ako šílení hlasujú na vládu, ktorí pri voľbách za-

ších prostriedkov, tojest, aby brachialnou mocou zlomil opozičných ablegátov, jeho protiludovým a protiústavným hriechom sa protiviacich.

Bola by to skutočne vlastizrada, jestli kto, vediac toto všetko, predsa opovážil by sa hlasovať na vládnú stranu!

Prosíme pre Boha každého, kto číta riadky tieto, nech rozpovie svojim známym, priateľom, voličom svojej obce, že o čom sa to teraz vlastne jedná, aby snád z mýlky alebo z nevedomosti nehlasovali na vládu ešte i takí, ktorí by po dostatočnom poučení o veci na žiaden pád nedali za pravdu Štefanovi Tiszovi.

Nech je teraz apoštolom každý, kto porozumel naším vystražným, upozorňujúcim a povzbudzujúcim slovám.

Pavel Kovács,
kandidát ľudovej strany novozámskeho okresu.

Dr. Alexander Giesswein,
kandidát ľudovej strany magyaróvárskeho okresu.

Franc Buzáth,
kandidát ľudovej strany rumskeho okresu.

predajú sa, zatiaľ budúce časy nám vždy len viac biedy, vzrastajúcu chudobu, vzťahajúce sa utlačania a rýchle zahynutie prinášať môžu. — Áno, ľud sám je pánom osudu svojho, lebo ľud volí ablegátov. Ľud sám posadí si na krky svoje vládu liberálnu. Ľud sám odhlasúva tú politiku, ktorá ho morí až na smrť, ktorá vyzlieka ho do nahu a mu vtláča palicu vandrovnú, by tašiel hladieť si chlebička suchého. Ľud sám svojim hlasovaním odobruje to, že mu z vrečka vykutrá exekútor i ten groš posledný, aby vláda liberálna mohla všeliaké banky židovské, plavebné spoločnosti a z cudziny sem prišlých fabrikantov peniazmi obohacovať. Všetko toto ľud hlasom svojim odobruje. Teraz pýta sa Tisza národa uhorského, zdá-liž dobre činil vtedy, keď navzdory sankcionovaným zákonom bezprávne a úkladom dal vynieť na sneme také uzavretia, ktoré sú iba na to, aby národ úplne oddaly do svervolných rúk vlád každého času.

Štefan Tisza povedal otvorene, že on žiada si teraz splnomocnenie od národa k tomu, aby chopil sa prisnej-

Nech kortošuje každý v záujme víťazstva protivládnych kandidátov, proti bande Tiszovej. *I ženy, i manželky nech berú účasť v boji tomto*. Každý, i ten najmenší vplyv treba použiť v prospech víťazstva. aby snád neprepadla spravdivá záležitosť vlasti a aby nevysla na psí tridsiatok tá tisícročná ústava naša, ktorú doposiaľ neporušene zachránil si národ náš.

Rytieri starodávnej politiky liberálnej ožívajú znovu a tešia sa, že navráti sa im zašlá doba, keď všetka moc, všetka vláda a sláva bola len v rukách jejich. Toto by si teraz chceli vy dobyť Tiszovci. A už sme raz zažili takúto biedu v časoch Kolomana Tiszových. *Bol by blázon, kto by sa i po druhý krát dal opáľiť!* Nech neustupuje opozičia! Zámku nestrpíme na ústach ablegátov! Tisza musí zhytnúť, lebo násilníctvom chce pošliapať práva národa! Tisza musí prepadnúť, lebo jeho prekliate panovanie značilo by smrteľné nebezpečensvo pre celé naše Uhorsko.

Oppozičia a tak i ľudová strana nebojí sa nových

Franc Udvardy,
kandidát ľudovej strany zierskeho okresu.

jednať. Láska k vlasti nech spája nás! To buď našim heslom, že *vlast nado všetko!* Jestli všetci my sa tohoto držať budeme, jestli každý verne plniť bude svoju vlasteneckú povinnosť, vtedy z tejto neblahej borby svitne národu dávno očakávaná doba priaznivejšia.

Bože, žehnaj a pomáhaj k víťazstvu všetkým, čo v pravde chcú dobre ľudu i vlasti.

Nech žije spojená opozícia!

Nech žije ľudová strana! Nech je ľud pevný, aby porátanie naše s Tiszom a so spojenými s ním liberálnymi klamármi bolo už raz skončené a právoplatné!

Niečo o volebnom zákone.

Ešte ani pri jedných voľbách nejavila sa taká protivná nálada voči kandidátom vládnym, ako teraz. Mohli by sme mať teda isté výhľady, že liberáli po voľbách ostanú v menšine. Ľudia naši na všetkých stranách i sami si to tak myslia, práve preto nedôverujú v tej možnosti, že by liberáli dajako nezfalšovali voľby. Ľud už sám vidí, že liberálov nič iné ratovať nemôže, ako dajaké figle alebo násilnctvá pri voľbách. A tu pripomínajú si voľby násilnícke a hnusné, čo boli v roku 1896-tom.

Lenže teraz už také pásilnícke voľby nemôžu byť, lebo od roku 1899-ho máme nový zákon, a to veľmi prísny o voľbách, dľa ktorého všetky figle a násilnctvá majú byť potrestané, prípadne i voľba protizákonne prevedená zničí sa. Teda len dobrý pozor dávať na všetko; každú nezákonnosť liberálov zistiť a o tom hodnovernú zápisnicu napísať treba a to všetko potom zaslať kancelárii ľudovej, my potom postaráme sa, aby previnilci obsiahli trest svoj.

volieb. My sme presvedčení o tom, že opozícia len mocnejšia, otuženejšia vráti sa do snemu, a potom smetie vládu Tiszovu, ktorá bola i doteraz len farchou a kľatbou na tejto chudobnej, olúpanej, utlačenej krajine.

Vstávajúte že tedy miliony ľudu! Hor sa občania všetci!

Ukážme už raz, že vieme i jednomyseľne

Všetky zákony o voľbách preložiť vám tu nemôžeme, ale vynímame len tie najpotrebnejšie pre vás čiastky:

1899: XV. z. č. 153. §. Ku kontrollovaniu totožnosti voličov v mestách dvaja poverení členovia rady, v obciach ale rychtár obce alebo jeho námestník a volaktory prísazný obce sú povolani, ktorí týmto cieľom na voľbu sa dostaví a tam aj pod záverečnou hodinou prítomnými byť sú povinní.

Krome toho aj dôverník každého kandidáta má ku tomu právo, aby vtedy, keď príde rad hlasovania na daktorú obec alebo mesto, z tohoto mesta abo obce jedného občana akožto svedka mohol si označiť, ktorý dotiaľ, kým voličia patričného mesta abo obce hlasujú, totožnosť voličov kontrolujú.

Všetci svedkovia totožnosti pred kommissiou hlasy sberajúcou nasledujúcu prisahu zložíť sú povinní:

«Ja N. N. prisahám atď., že na všetky tie otázky, ktoré mne ohľadom osobnej totožnosti voličov dané budú, odhliadnuc od všetkých záujmov strannických a iných, dľa najlepšieho vedomia môjho a presvedčenia, len čistej pravde zodpovedne odvetím. Tak mne Pán Boh pomáha!»

1899: XV. z. č. 155. §. Predseda voľby v sídle okresu prevedenie voľby v označený deň a na označenom mieste — kde sa voľba prevádza — ráno o 9. hodine otvorí.

Hlasovanie pred 9. hodinou ráno započat sa nemôže.

156. §. Kandidáta musejú desiati voličia okresu spoločne odporúčať. Toto odporúčanie (kandidovanie) má sa písomne odovzdať do rúk samému predsedovi voľby, ktorý to na mieste a v čase ním určenom i v predošlý deň voľby môže prevziať, najneskôr však takéto odporúčanie o pol hodiny po otvorení voľby má sa oddať volebnému predsedovi.

Tu podáva-

Mikuláš Zboray,
kandidát ľudovej strany marcalskeho okresu.

me v maďarskej reči aj písomnú formu odporúčania, ktorá je nasledovná:

Tekintetes Választási Elnök ur!

N. megye N. választókerületében az országgyűlési képviselőválasztás a f. é.....hó.....ik napjára tüzetvén ki, e választásra képviselőjelöltül N. N. urat ajánljuk.

Egyuttal ugyancsak a szavazatszedő küldöttséghez (vagy ha több szavazatszedő küldöttség működik) az első szavazatszedő küldöttséghez N. N. és N. N., a második szavazatszedő küldöttséghez N. N. és N. N., a harmadik szavazatszedő küldöttséghez N. N. és N. N. urakat (.....közséki lakosokat), mint bizalmi férfiakat jelöljük.

Kelt.....1905. évi.....hó.....ik napján.

Po slovensky:

Blahorodý Pane Predseda Volby!

V okrese N. stolice N. voľba krajinských vyslancov súc na deň-ty mesiaca b. r. vypísaná. k tejto voľbe za kandidáta pána N. N. odporúčame.

Zároveň tiež ku hlasy počítujúcej kommissii (alebo jestli viac kommissii jesto) ku prvej hlasy sberajúcej kommissii pána N. N. a N. N., ku druhej N. N. a N. N. a ku tretej kommissii N. N. a N. N. ako dôverníkov označujeme.

Dano v.....dňa.....mesiaca.....1905.

Toto porúčanie aži kandidovanie musejú podpísať aspoň desiatí voličia, ale lepšie je, keď sa ešte aj viaceri podpíšu.

Jestli predseda voľby behom hlasovania by dôverníkov odstránil, alebo títo by sami účinkovať prestali, porúčajúci majú právo na miesto nich iných dôverníkov označiť.

Dôverníci môžu sa označiť len spomedzi osôb, čo v tej stolici bývajú.

1899: XV. z. č. 158 §. Pri voľbe hlasovacie právo majú len tí, ktorí vpísaní sú v menoslove voličov a majú hlasovacie právo len v tom okrese, v ktorom sú popísaní.

Nemôže sa odopreť hlas žiadnemu, ktorý nachádza sa v menoslove.

Volič k hlasovaniu sa prihlásiť, jestli totožnosť osoby jeho ináč zistiť sa môže, pre chybné alebo nedostatočné zaznačenie jeho mena, veku alebo zamestnania od hlasovania odbiť sa nemôže.

1899: XV. z. č. 171. §. Žalárom až do päť rokov siahajúcim má sa trestať taký člen hlasy sberajúcej kommissie, ktorý by počas volieb krajinských:

hlas na meno iného kandidáta napísal, ako na ktorého volič hlasoval; alebo keď by napísal hlas takého voliča, ktorý nehlasoval; alebo keď nezapíše hlas takého voliča, ktorý hlasoval;

kto lajster hlasov, alebo predmet hlasy obsahujúci odníme svojmu účelu, alebo zničí, alebo spočítanie hlasov na iný spôsob znemožní;

kto hlasy falošne spočíta.

Jestli predseda voľby, alebo predseda hlasy sberajúcej kommissie, alebo jeho námestník tým cieľom aby ubezpečil zvolenie jedného alebo druhého kandidáta alebo aby voľbu znemožnil, robil by poriadky zákonom volebným sa protiviace, alebo že by tým cieľom oddal inému disponovanie so žandarmeriou a zbrannou mocou: má sa trestať žalárom po tri mesiace siahajúcim a peňažnou pokutou do 6000 korún, taktiež odňatím práv politických.

¶ [Dajme všetci dobrý pozor na kortešovanie, ale i na seba, aby sme zle neobstáli a voľou aby nám nezrušili. Tresty sú tu takéto:]

1899: XV. z. č. 171. §. Kto voličovi, alebo s vedomím tohoto jeho príbudznému tým cieľom, aby on na istého kandidáta hlasoval alebo nehlasoval, alebo aby sa hlasovania zdržal, peniaze, buďto peňažnú hodnotu, alebo inú výhodu dá alebo sľubuje: má sa trestať žalárom po 6 mesiacov a peňažitou pokutou do 2000 korún.

Tým istým trestom má byť trestaný i ten volič; ktorý sebe, alebo s jeho vedomím jeho príbudznému, v §-e tomto označeným cieľom dané peniaze alebo iné výhody prijme.

Žalárom, siahajúcim po tri mesiace a peňažnou pokutou do 1000 korún má sa trestať taký, kto cieľom v prvom §-e označeným hostí a napája; ako aj ten, kto takéto hostenie a napájanie prijme.

Nepodlieha ale trestu:

a) Doväzanie a odväzanie voličov na voľbište.

b) V takých okresoch, ktoré z viac obcí pozostávajú, potrebné zaopatrenie voličov na mieste a po čas voľby.

Na miesto furmanky alebo potrebného zaopatrenia, taktiež na miesto zástav a odznakov nesvobodno dať peniaze voličom.

Nemá sa považovať za hostenie a napájanie:

a) jestli ohľadom na osoby pohostených, na príležitosť a iné okolnosti uhostenia zrejme vysvitá, že pohostenie nedialo sa tým cieľom, aby sa na hlasovanie patričných vplývalo;

b) pri zvyčajných príležitostiach, vo vlastnom dome kandidáta, alebo aj mimo tohoto také uhostenie jedného alebo aj viac voličov, ktoré neprekročuje hranice obvyklého pohostenia.»

Z tohoto zákona vidno, že kandidát môže síce uhostiť voličov, ale nikdy nie tým cieľom, aby si dôveru ich získal. Vidno i to, že takéto pohostenie má smysel iba len jeden ráz, a že stále nadávanie voličov počas kortešáčiek až po voľbu je prísne zakázané, že za to tak kandidát ako aj lakomí voličia budú prísne trestaní, a voľba bude zrušená. Netreba zabudnúť, že pre to napájanie r. 1901. už mnohé voľby boli zrušené. Liberáli síce i tu klamú všeliako. Tak robia, že kandidát dá peniaze židovi alebo inému hladošovi, a tento potom pod všeliakými sprostými titulami dáva piť voličom, n. pr. že má

deň mena, abo narodenia, ale že vyhral abo prehrál stávkou. Takéto podlé figle nechajme len huncútom, však sa oni opália.

1899: XV. z. č. 164. §. «Hlavní slúžnovci a slúžnovci nemôžu byť volení za ablegátov v tom okrese, na ktorý sa ich moc úradná cele alebo i z čiastky v dobe voľby alebo pred touto za čas troch týždňov rozprestiera.»

Z tohoto máme teda porozumeť, že jestli dakde slúžny je kandidátom vo vlastnom okrese, to môže len tak byť, že ten slúžny aspoň 3 týždňami pred voľbou prestal byť vašim slúžnym. A nebude slúžnym ani po voľbe, či už prejde ači prepadne. Teda netreba sa ho báť, že by sa mohol po voľbe pomstiť na voľakom.

POLITICKÉ CHÝRY.

Voličom!

Upozorňujeme našich voličov na 157. § zákonného článku XV. z roku 1899, ktorý **zakazuje verejným úradníkom** (štátnym a stoličným úradníkom, okresným notárom) vplývať na voľby. Dľa toho

štátni a municipálni úradníci a okresní notári *nesmú brať účasť na svolávaní voličov;*

nesmú byť predsedami ani zápisníkmi *shromaždení volebných;*

nesmú sprevádzať kandidátov na cestách po okrese;

nesmú upotrebiť svojej úradnej moci ani sľubom, ani hrozbou, aby primali daktorého voliča hlasovať na toho alebo onoho kandidáta, alebo zdržovať sa hlasovania;

nesmú svolávať a zhromažďovať voličov bezprostredne pred odchodom na volbište, ani doprevádzať ich na miesto voľby.

Jestli tento zákon bude znať každý volič, ľahko môže odbyť notára, slúžneho, blížiaho sa s hrozbou. A tak nech sa nikto nebojí úradnickej hrozby, a jestli ju zbadá, nech to oznámi zákony znajúcemu priateľovi, ktorý, majúc dôkazy, môže naučiť pánov úradníkov zachovávať zákony i pri voľbách.

Volebné pohyby.

Prosíme našich ct. čitateľov, aby nás upovedomili o všetkom, čo sa v okrese ich počas volebných pohybov deje. Zvlášte žiadame si hodnoverné správy z okresov tých, v ktorých *ľudoví kandidáti* vystupujú. Hlavný zreteľ nech majú pri tom na to, ako sa kortešuje s vládnej stránky, aké násilenstvá a nadužívania páchajú úrady.

★

Liberáli zúfanlive kortešujú. Ale Tisza dostáva od svojich kortešov veľmi smutné zprávy. Ľud že je strašne rozhorčený všade: *vyháňa liberálov, nebojí sa úradníkov, nevíšima si ani poslaného na krky mu vojska.*

Za dobré peniaze zakupujú si liberáli i niektorých slabších «ľudových vodcov». Tak píšú nám z trnavského okresu, že *bogdanovský p. farár Kováč* stal sa liberálom, že liberála Vermeša privítal, odporúčal ľudu a po skončenej práci že žralo a slovalo sa na fare... Ba čo si tí chudáci katolíci pomyslia? Hľa aj vp. Kováč prečítal z kancla r. 1895-tom list uhorských biskupov, v ktorom vykladá sa *článok viery*, že civilné manželstvo je pred cirkvou žiadne manželstvo — a teraz ten istý Kováč *bráni* to manželstvo civilné proti cirkevnému učeniu, veď napomáha takého liberála, čo civilné manželstvo na posmech viery našej udržať chce! Socialdemokrati, čo nadvávajú kat. kňazom do falošných komediantov, budú zaiste oslavovať vp. Kováča, ako čestnú výnimku.

Vo **frašťackom okrese**, kde ľud tak krásne po dvakrát zbil liberálov, majú znamenitého ľudového kandidáta, veľk. p. dr. *Ernszta*, pápežského komorníka. Tento vysokoučený, horlivý kňaz, *priateľ ľudu najhorlivejší* zasluhuje, aby ste všetci: mladí i starí, mužovia i ženy, vôbec *všetci verní katolíci* urobili všetko možné za jeho víťazstvo! Liberáli nesmú našich výtečných ľudákov frašťackých zpotvorit.

Do **Prievidze** zúfali liberáli už i vojsko poslali. Slúžny Filberger že už aj strielať dal do ľudí! Že Csillaghy opovažuje sa vystupovať proti najobľúbenejšiemu Bresztyenszkému, no k tomu už len treba ozaj opovážlivosti! Ale Filberger chce dokázať svetu, že on sedliackych ľudákov nenávidí väčšmi ako čert vodu svätenú. Filberger, Filberger! Dokiaľ chodí džbán na studňu?

V **Sabinove** (Šariš) naši ľudáci majú výtečného pána farára Szokolszkého za ľudového kandidáta. Chudáci, koľko sa ho načakali! No teraz len múdre a hrdinsky sa chovajte; starému zliberalčenému Hodossymu iste odzvoníte. Nech mu slúži na zdravie.

Kto na svoj majetok záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku **«Kisbirtokosok Országos földhitelintézet» Budapest, V. ker. Géza-utcza 2. (svoj dom).** Tento ústav dáva tak malú jako aj veľkú požičku, preto aby bolo spomoženo stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeho ťarchách. Predošlých veriteľov tento ústav z touto požičkou vyplatí, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. — Požičky sa do poly ceny majetku môžu zplácať na 15, 22, 25, 33¹/₂, 34 alebo 50 rokov. — Keď dlžník poriadne platí, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy barskedy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých po- bočných výdavkov môže si splatiť. — Ústav tento dáva záložné požičky na 5% a na 4¹/₂%-ové požičky bez všetkého zťahnutia v hotových peniazoch vyplatí. — Komu je požička zapotreby, ten nech sa s dôverou obráti na tento ústav, odkiaľ každému na jednoduchý list vďačne dajú vysvetlenie.

V Stupave ľudový Ján *Trubinyi* nemá dosiaľ proti kandidáta.

V Nitre vystupuje v nitranskom volebnom okrese s programom ľudovej strany p. *Emerich Karsády*, farár pogrňanský.

Vo Veľkých Topolčanoch s programom ľudovej strany kandidovaný je *Jozef Perényi*, statkár z Chynorán. Kandidát tento ľudovej strany všestranne najlepšie známy zaiste zvíťazí k prospechu voličov, jejichž dôvery v každom ohľade je hodný! Nech žije p. *Jozef Perényi*!

V Orave v bobrovskom okrese kandidovaný je nie *Skyčák*, lež veterán ľudovej strany pán *Zoltán Zmeškal*. Každý ľudák vie, že tomuto kandidátovi veľmi zaslúženému ide nadovšetko o blaho a záujmy voličov. Dá sa teda očakávať, že voličia jeho verne pri ňom vydržia. Nech žije ako vylučný kandidát tohoto okresu!

V Sempci (Prešporská) vystupil s ľudovým programom *Fr. Csizmazia*, professor z Trnavy a že istotne zvíťazí. Dal by Boh.

V Nových Zámkoch je kandidátom ľudovým dr. *Pavel Kovács*, človek veľmi milý a statočný i spravodlivý. Už i dosiaľ bol alegátom novozámskym a vydobyl si na sneme skvelé meno. Protikandidáta liberálneho ani nemá.

V Skalici s ľudovým programom vstúpuje dr. *Ján Csernoch*. Protikandidáta nemá.

V Žabokrekoch vystupuje barón *Kaas*, tiež nemá protikandidáta.

Z nováckej doliny. Naši liberanti pochodili peklo raj, kým našli kandidáta, čo im sadnul na lep. Je to *Gejza Majthényi*, ktorého my dobre poznáme, jako bývalého prievidzského slúžneho, čo nám na krky veľké farchy kládol. A tento *bývalý k'erik* teraz sa dal židom do pazúrov, aby proti kresťanskej stránke ľudovej išiel do boja. Je to ozaj na haňbu!

Že mu vraj židia naskladali tisíciek. Ale aj s tým prepadne, lebo my nie sme kravy, ani voly, že by nás mohol kúpiť za peniaze. Jeho pán brat *Jano Pitreje* chodí po obciach a natíska sa do domov, bárs ho aj odháňajú. Čože mu to škodí, keď mu naše dobré ľudácky nadajú, veď liberál má hrubú kožu, teda mnoho znesie. Tento pán s tým kortešuje pri bratiškovi, že jeho otcovia veľké zásluhy majú, lebo že už od dávna tu bývajú. Žiaľbohu, my žiadnych zásluh nepoznáme. Azda to sú zásluhy, že nám vždy pred voľbami hory doly sľubujú a nič nevyplnia? Už musí hneď na začiatku zle stáť vec liberantov, keď tento pán už aj na *kňazov zle-nedobre hovorí, že vraj ohlupujú svet, keď poučia ľud. aby sa nedal za pálené predst.* Nuž nech nás pán *Majthényi* naučí, keby vedel. Naši kňazia vždy obcujú s nami, pánov ale len pri porciach vidíme a teraz pred voľbami, keď nás potrebujú. Inokedy sme my pred nimi smradlavé, všivavé haleny. Bratia, ukážme tým tatárom, že my viac stojíme, jako ich celá židovská zberba. Pane *Majthényi*, v *Žabokrekoch* sa stretneme, ale to vy obanujete!

Bratia, ukážme liberantom chrbát, a zaspievajme si tú našu národnú:

Vyvoľme si ablegáta,
Pána *Kaasa* nášho brata!

Z prievidzského okresu. Dolu klobúk pred ľudákmi prievidzského okresu! Takéhoto poriadneho, statočného a oduševneného ľudu snáď nikde nenie. Je vyhlásený za prvý okres, aj sa usiluje zadržať toto miesto, aj je hoden, aby na slávu volal mu každý ľudák. Ja som len tomu rád, že máme takých dobrých susedov a neohrozených ľudákov, akí sú v *žabokreckom* okrese. No, už naši vedía

čo je ľudáctvo! Tak nikde nevitajú kandidáta, ako naši ľudáci *Kolomana Bresztyenszského*. Tento ľud je samá láska a samé presvedčenie. Kto chce vidieť pravého ľudáka a ozajstnú ľudáčku, nech ide do prievidzského okresu. To čo tu vidí, to snáď nikde nespozoruje. Vidieť, že tento ľud hlboko v srdci má zaštepene ľudáctvo, a že je práve tak verný ľudák, ako je nábožný katolík. Nikdy som nevidel takúto oduševnenosť. Kde je ľud takýto, tam nech sa neukazuje liberál, lebo tak špatne prepadne, ako aj *Đuro Csillagi*, ktorého tu nikto nechce, a ktorého do haňby doniesly tí, ktorí ho sem poslali. Veď by aj lepšie urobil, keby išiel domov. Tu nikto ho nechce. Násmu ľudu tak je protivný liberalizmus, ako najhnusnejšia nákazlina, lebo z čistého srdca vyznáva, že dobrý kresťan nesmie byť liberantom, a že votizovať na liberanta toľko znamená, ako zapredať vlast, brojiť oproti cirkvi katolíckej, a dobrovoľne vrhnúť sa do otroctva, ktoré *Tisza* uviesť chce. Sláva takémuto ľudu! Dolu klobúk pred ním! Nasledovať príklad jeho! Kto tak nerobí, ako ľudáci prievidzského okresu, to je oplán, to je bedár, ktorý nezasiuži dobrého mena, ale len kliatbu a potupu. Kto chce vedieť čo je ľudáctvo, nech ide do nášho okresu a naučí sa. Buď vidieť s akou láskou chová sa ľud k svojmu kandidátovi. Ako ho víta v obciach, ako ho odprevádza z dediny na dedinu. Mali ste byť v *Čiavši*, v *Rastočnom*, v *Jalovci*, v *Chrenovci*, v *Handlovej* a ostatných dedinách, boli by ste videli, akí kresťania a akí ľudáci bývajú tu. Veď *Bresztyenszky* nemusí kortešovať, to odbaví ľud sám. Nepýta od neho ani peniaze ani trúnok, jedine srdce jeho. Keď ide dakde, vitajú ho ako svadobníkov. Idú mu oproti družice s kytkami a s vencami, mládenci na koňoch, dospelí so srdečným pozdravom, deti a ženy s jasotom. Stavajú brány zo zelenej choveje, a ukazujú k nemu tú najväčšiu lásku, obsypajú ho vencami a kytkami, a ponevác kvetov nenie, zdobia vence s robených kvietin. Plakáty jeho tiež venčia. No už v tomto ohľade naše ženy a panny nemajú páru.

Ľud vie, že svojho syna volí, ktorý už aj dosiaľ mnoho robil zaňho a ktorý celý svoj život ľudu venoval. Jako víťazný vođa chodí po obciach, čo veľmi mrzí liberálov, natoľko, že celý okres obsadili vojskom, kdežto ľudáci tak pokojne sa držia, že nebola potreba na toľkých vojakov, ale *Fillbergerovi* tak sa páčilo. Myslel si, že s tým nás domrzí. Ale my dobre vieme, že vojaci nie sú za to tu, aby kortešovali, ale aby udržali poriadok, ktorý liberáli rušia. Náš *Koloman Bresztyenszky* istotne zvíťazí. Ak nebude jednohlasná voľba, tak bude mať o 600 hlasov viac ako *Csillaghy*. Veď tohoto pána nikto nechce, len daktori jeho korteši ho blážnia, aby pustil hodne peňazí. To nič neosoží. Istotne prepadne a s ním aj tí páni, ktorí ho sem poslali.

Dňa 15. januára mal pán *Bresztyenszky* slávny deň, ktorý nezabudne. Vtedy bol v *Handlovej* v sprievode pána *Pavla Kováča*, ľudového kandidáta novozámskeho, ktorého jednohlasne vyvolia; pána dr. *Vragaššiho* a dr. *Hajtša*. Mimo týchto pánov bolo s ním i viac *Prievidzanov*, ku ktorým pripojili sa ešte sedliaci susedných obcí. Šli im oproti banderisti na koňoch, ovenčené dievčence, voličia na saňach s hudbou. S veľkým jasotom tiahli do *Handlovej*, a po sv. omši rečnili p. *Bresztyenszky*, p. *Kováč*, p. *Hajtš* a p. *Vragašši*. No oduševnenosť taká bola, že ľud bol celý blažený, že môže vyjaviť lásku svoju ku ľudovej strane. — Okolo 3. prišiel pochod nazpät do *Prievidze*, kde ho čakalo množstvo ľudu s muzikou. Hore spomenutí páni aj tu rečnili, prísne posudzovali prechmaty a nezákonnosti vlády, čo sa nepáčilo slúžnemu *Sookymu*, tak že chcel zabrániť rečnenie, za čo sa mu potom ušlo veľa abcúgov.

Hja, keby tí páni boli rečnili oproti kňazom, dosť ľahko by sa nebolo stalo nič zlého, ale násilného Tiszu, tohoto boha liberálov posudzovať, to je bránené. A my práve za to voláme: Dolu s Tiszom! Dolu s liberálnou vládou! Nech žije ľudová strana! Nech žije milý kandidát náš, Koloman Brezstyenszky! *Pavel Peniaško*

Výber je tak ťažký, keďže človek cestou oznamov, nachodiacich sa v časopisoch a v kalendároch v tak veľkom množstve, chce sa odhodlať na užívanie jedného skutočne dobrého domáceho lieku. A preto tým radostnejší je ten chýr, že viac ako 65.000 ľudí, ktorí Fellerov Elsa-Fluid proti záhe, influenzi, lámke, reume, klanu, trhaniu, boleniu žalúdka, hlavy a zubov, proti kŕčom, slabosti, boleniu očí, atď. s výborným prospechom užívali, dorábateľovi listovne vyslovili svoje najvrednejšie vďaky. 12 malých fliašiek alebo 6 duplovaných fliašiek Fellerovho Elsa Fluidu za 5 korún bezplatne zasle dorábateľ Eugen V. Feller, lekárnik v Stubici, Kostolná ulica číslo 18. (záhrebská stolica). Chráňme sa padateľov.

Upozornenie. Viac ráz obrátili sa už ku nám jednotlivci s tým, zdalíže je spoľahlivý ten alebo onen *ústav sprostredkujúci požičky*? Otázka táto bude napozatým zbytočná, bo hľa my odporúčame, a síce veľmi vrele, jeden taký výborný ústav, ktorý je bezpodmienečne spoľahlivý, a nadto ešte aj je nie sprostredkujúci, alebo *požičky sám prevádzajúci ústav*, tak že trovy prosredníctva môže si usporiť ten, kto sa tu uchádza o požičku. Tento ústav je: «Kisbirtokosok Országos Földbitelintézet» v Budapešti.

Pozvanie.

«Gazd. potravný spolok v Jakubovej a okolí»
dňa 5-ho februára 1905, o 2¹/₂ hodine popoludní v miestnosti kat. školy bude vydržiať svoje prvé valné zhromaždenie, na ktoré sa et. údovia úctive povolávajú.

Predmety:

1. Čítanie záverečných účtov.
2. Zpráva správy spolkovvej a dozorného výboru.
3. Udelenie absolutoriuma pre správu a dozorný výbor.
4. Ustálenie podielov z čistého zisku.
5. Voľba dozorného výboru na 3 roky.

Záverečné účty, zpráva správy a dozorného výboru, menoslov údov, v obchode za 8. dní vyvešený bude, ktoré každému prehliadnuť je slobodno.

V Jakubovej, (Prešporská stol.) dňa 15-ho jan. 1905.

Správa.

Najlepšia kosa na svete je „kosa z delovej ocele generála Devetta“,

ktorá je z najvýbornejších kovov složená zhotovená je z najlepšej a najvýbornejšej delovej ocele, a s takou umeleckou vedou je dvojnásobne zahartovaná, že jej možnosť vzdorovania stojí na najväčšom stupni a prevyšuje všetko, čo sa v tomto obore nachodí.

Ochranná známka.

Jediný zadovažujúci prameň je

PAVEL SOHR, v SOMOGY-SZILL-Ě,

jediný zosielateľ kosi generála Devetta,

ku ktorému majú sa zaslať všetky dopisy a objednávky, týkajúce sa kosi generála Devetta

Pri objednaní 5 kusov poštové výdavky znáša firma. Pri objednaní 10 kusov tiež dielňa znáša poštové výdavky a k tomu jednu kosu ešte zdarma zašle. — Za každú kosu z delovej ocele generála Devetta dielňa ručí a nezodpovedajúcu kosu dielňa bez všetkých útrat začaruje (ale zo skúsenosti vieme, že medzi 1000 kusami sa ani jedna zlá nenachodí.

Objednávky sbierajúcim dáme osobitnú vzácnu výhodu. — Každý nech si žiada cenník na dopisnici.

S kosou z delovej ocele generála Devetta pri jednom brúsení možno na diaľku 250—300 krokov kosiť. Jedno nakovanie dostačí na viac dní. Kosa z delovej ocele generála Devetta zhotovená je po ruke

Diamantová ocelová britva s trojročnou zárukou za 1 zlatý 50 krajciar. Cenná britvová pošva zdarma.

jedného riadneho kosca, vykovaná a vyprobovaná zašle si so zárukou. Preto nech si nikto do tých čias kosu neobjedná, kým si od výšmenovanej firmy obrazkový cenník nežiadal, ktorý zdarma mu zašle.

Od 30 rokov známe a chýrné

karpatské zdravotné pilulky

vynajdené a pripravené jedine

JÁNOM FRIEDRICHOM, lekárnikom

v Malackách (prešporská stolica),

sú vzácnym a lacným domácim liekom

proti zapchaniu, zašlamovaniu, nechuti k jedlu, žalúdočnému, katarrhu, zpuchnutiu žalúdka, vetrovi, závratu, bolesti hlavy, zimnici, zlatej žile, výsypu, žltenci, bleďačke a starým otvoreným ranám.

Cena týchto piluliek je tak ľavá, že každý chudobný si ich kúpiť môže, stojí totiž 1 škatulka s 15 pilulkami 21 kr., balíček obsahujúci 6 škatuliek stojí 1 zl. 5 kr. Keď sa k cene piluliek priloží 20 kr. a peňažitá hotovosť keď sa pošle s poštovou poukážkou, tak zásielka piluliek pošle sa vyplatením poštovného kamkoľvek v rakúsko-uhorskej ríši. Menej než balíček nezasiela sa.

Jediné zasielateľstvo u J. Friedricha, lekárnik v Malackách (prešporská stolica).

Výstraha Ponevác moje pilulky často falšované bývajú, prosím tieto len u mňa kupovať

Výťah zpod'akovaní.

Veľactený pane lekárník!

Úctive prosím, buďte tak laskavý a ráčte mi poslať jeden balík tých vašich výborných karpatských piluliek, čo možno v najkratšom čase, lebo ich veľmi potrebujem pre moju manželku, ktorá mi ochorela, ponevác sme už zkusili niekto'kokrát tieto liečivé a veľmi pro-pešné vaše pilulky; teda máme tú nádej, že jej zas dobre posúžia v jej nemoci, lebo sú spolahlive v každej vnútornej nemoci, čo sme už dobre zkusili. Šťastivý nový rok Vám vinšujem a úprimné pozdravenia Vám odosielať. S úctou služebník

V Sobotiši dňa 31-ho decembra 1904.

Ján Brana, mlynár.

Veľactený pane!

Prosím o jeden balík zdravotných karpatských piluliek čo najskôr. Mne vičné podakovanie, našlo sa asi 22. domoch za vyliečenie s jejich zdravotnými pilulkami. Toto verejne pod'akovanie s týmto činom

v Semci, dňa 10-ho decembra 1904.

Ján Cseidler, okresný notár.

Veľactený pane lekárník! S hlbokou úctou vám ďakujem za vaše pilulky, nech Vám dá Pán Boh dobrého zdravia a dlhý vek, aby vaše zdravie tak rozkvetelo, ako mne. 15 rokov som trpel bol'ast' v hlave a teraz som úplne zdravý. Pošlite mi pre mojich súrodov dva balíčky.

V Častkove, 26. januara 1899.

Martin Sedlaček.

Ctený pane! Žiadam Vás týmto o zaslanie jedného balíčka zdravotných piluliek; trpel som 24 rokov na žalúdočnú bol'ast' a mnoho som utratil a ničím som si pomôcť nemohol, ale teraz, chvala Bohu, som už 4 roky zdravý a nič mi nezaškodí. Nech Vám Otec nebeský debraje dlhý vek a zdravie, aby ste mohli slúžiť ľuďom nemocným.

Vo V. l'kej Bytči, 18. oktobra 1898.

Ján Horák.

Blahorodý pane lekárník! Prosím Vás pekne, pošlite mi Vašich karpatských piluliek, ktoré účinkujú mi tak dobre, že už bez nich byť nemôžem, živame ich celá rodina.

Štubňa, 9. augusta 1899.

Ján Pavoni, podnikateľ stávieb.

Veľactený pane lekárník! Žia tam zdvorile, pošlite mi Vašich vytečných a liečivých karpatských piluliek; aj ja Vám ďakujem za tieto, lebo nemôžem bez nich byť, nesen Vám Pán Boh dlhé roky da.

V Petrovci, Bácsa 23. jan. 1900.

Ján Nicota, tesársky majster č. 1270.

Blahorodý pane lekárník! Úctive Vás prosím, ráčte mi zaslať obratom pošty 1 balík Vašich výborných karpatských piluliek, lebo blahodarnejšieho lieku neznám proti zapchaniu žalúdočného katarrhu nad vaše znamenité pilulky. Dobrorečím Vám za tento liek srdečne.

V Sobotišti, 19-ho dec. 1894.

S úctou Ján Vrana, mlynár.

Blahorodý pane! Prosím, buďte tak laskavý a pošlite mi 1 balík Vašich výborných zdravotných piluliek, jako vyliečený prajem Vám mnoho zdravia 14 rokov ma nohy boleli a mal som aj rany; od Vašich piluliek sa mi vyhojené. Nech Vám dá Pán z neba to najlepšie, čo si od Nena žiadate.

V Hriadku, 2. jan. 1900.

S úctou Adam Glabiec, v továrne na tannin.

Veľactený pane Friedrich! Ma som vaše karp. pilulky raz a po utrebení prestala mi bolesť pri srdci, už skoro 20 rokov trvajúca. Nech Vás Pán Boh živí a dá Vám dobrého zdravia, aby ste mohli ľuďom pomáhať! Prosím ešte obratom pošty o 2 balíčky Vašich karp. piluliek. S úctou.

V Tr. Teplý, dňa 8. nov. 1901.

Josef Kabasta.

Veľactený Pane Lekárnik! Prosím, pošlite mi tri balíky karpatské zdravotné pilulky za týchto 6-70 k. — Mnoho vdaky som Vám podľzen, za vaše znamenité pilulky, ktoré už 12 rokov užívam a vždy s dobrým účinkom; tak že ich smelo odporúčam každému, lebo ešte nikoho nesklamaly. Preto nech Vám Pán Boh dá zdravie, aby ste mohli ešte mnohých sprostíť od všelijakých nemoci. Srdečne Vas pozdravujem.

Nemešany, 17. jan. 1902.

Ján Urbán.

Veľactený pane lekárník!

Prosím zašlite mi z Vašich výborných karpatských zdravotných piluliek jeden balíček, ktoré mi od hlavy bolenia dobre účinkovali. V Melčiciach, 12. febr. 1901. Ondřej Novák, roľník, č. 17.

Ctený Pane!

Žiadam Vás, zašlite mi jeden balík Vašich karpatských, zdravotných piluliek, lebo ja som 24 rokov trpel na moji žalúdok veľkú bol'ast' a mnoho penazi som utratil a s ničím som si pomôcť nemohol, teraz chvalabohu som 4 roky zdravý a nič mi neškodí, ako som, začal užívať vaše pilulky. Tak nech vám Otec nebeský zdravie a dlhý vek dá, aby ste mohli čo naj'alejš slúžiť úbohému nemocnému ľuďu. Vo V. l'kej Bytči, dňa 18. okt. 1898. S úctou Ján Horak.

Urodzenému pánu lekárnikovi Jánovi Friedrichovi v Malackách.

Vašimi zdravotnými pilulkami karpatskými som už veľa veriaci pomohol. Znovu prosím dve škatule. V Barande, dňa 16. dec. 1897. So zvláštnou úctou.

Vincent V. g. farár.

Blahorodý Pane!

Znovu prosím jeden balíček z Vašich zdravotných piluliek, ktoré na oza podivuhodným účinkujú; od tej doby, čo ich užívam, netrpím už na žalúdok V Eleku, dňa 16. dec. 1897. S úctou Michal Hammer.

Ctený p. lekárník!

Ráčte mi z Vašich piluliek znovu dva závitky poslať, ktoré tak výsledne účinkovali na moju nemoc, že ľudia vypytujú sa ma, čo je to za liek, ktorý ma vyliečil. S neľ ich môžem hockomu odporúčať. V Apáth-Maróthe, dňa 11. dec. 1897. S úctou Michal Kuzma.

Veľactený pane Friedrich!

Vaše výborné pilulky zdravotné sú veľmi dobrým liekom proti všetkým nemociam; i mne veľmi dobre účinkovali, začo Vám srdečne ďakujem. Nech Vás pán Boh živí, že by ste ešte na dlhý čas s Vašimi pilulkami všetkým k Vám o pomoc utiekajúcim pomáhať mohli. Pošlite pre moju susedu päť balíčkov na dobier

Ondřej Vallo, roľník V Bács-Laliti dňa 5-ho januara 1904.

Oľný Pane!

Už viac rokov trpím na bolenie hlavy atd. a nič mi nepomáhalo ako len vaše vzácne zdravotné pilulky ma úplne uzdravili. Tak Vás laskave prosím, sašlite mne ešte dva balíčky z vašich karpatských piluliek. Nechcem totiž, aby v moj om dom nešli nikdy nechýbali. Nech Vás Pán Boh živí. S úctou, Andrej Svehik V Tek. Lovci dňa 25-ho augustu 1903.

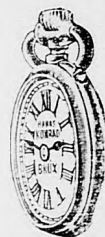
Veľactený pane lekárník! Ako som ja vaše výborné zdravotné pilulky, zozšíril, že sú užitočné každému chorému človeku ako aj mojej sestre Zuzane Lenko, ktorá je už zdravá tak, že teraz aj druhému môžem vaše zdravotné pilulky odporúčať. Tak prosím zas o zaslanie dvoch balíčkov z Vašich piluliek karpatských. S hlbokou úctou Juraj Lenko, Predný v Lipovskom. Sv. Mikuláš dňa 6-ho Oktobra 1903.

Lacné české perie.

5 kilo nové tmavé driapané 9 kor. 60 hal., lepšie 12 kor. Biele mäkké, jak páper 18 kor. — 24 kor. Biele ako snah mäkké ak páper, driapané 30 kor. — 36 kor. Rozposielanie s dobierkou franco; zamene- nie a nazpät prijatie je pod tou výnimkou dovolené jestli sa na poštové útraty vynahradia. **Benedikt Sachsel, Lobes 135** (pošta Pilsen Čechy.)

Ziadajte si cenník.

Zdarma a bezplatne zašlem môj, v slovenskej reči, bohaté ilustrovaný cenník, ktorý viac než 1000 obrazov obsahuje rozlič- ných hodín, zlatých a strieborných predmetov ako aj hudobných nástrojov

HANNS KONRÁD

I. hodinová fabrika a exportní obchod

BRÜX No. 1493. (ČESKO.)

BRADY MARIACELSKÉ — žalúdočné kvapky

sú všeobecne odporúčané pre ich otužujúci a posilňujúci účinkovanie na tráviacu ústrojnosť pri nechutik jedlu, tráviacich zmarkerch a iných žaludkových neduhoch.

V apatičkach výlučné

Brádyho žalúdočné kvapky žiadajme

Josef Török apatekar v Budapešti.

Na 6 mesiacov

poslem Anker-Nickel-Roskop-Patent-Remontoir vreckové hodinky poštovou dobierkou za 2 zl.

na dobierku. Pri objednávke 3 usov kus za 3 zl. 40 kr., obraz alebo vidiek o 15 kr. v ac, zaväzujem sa, na žiadosť b-hom 6 mesiac, peniaze nazpät vrátiť. Ka každým hodinkam retiazka a ozdoba zda ma.

Najlepšie a najlacnejšie hodinky ku prácam, 10.000 usov s najlepším uspokojením je v úžitku. Za doob chodenie 3 ročna písomna záruka. — Jediný rozosielať poštovou dobierkou je výlučne I. V. A. z hlavného skladu roskopf hodinovej fabricky LEO LATZINER, Wien, I. Okr., Wollzeile 17-42. Mój cenník, ktorý viac než 500 vyobrazení obsahuje, rozličných hodín zlatých a strieborných predmetov, na žiadosť zdarma a franco zašlem II.

Oznamy prijíma

administracia

„Krest'an“

Budapest,

Szentkirályi-utca 28.

DOLICIN jehož najchýrejší lekári a professoři s výtečným účinkom upotrebuju při suchej nemoci (tuberkuosi), kašani, zachripnu i, prsný a plücných nemocích, katare, astme, řazkom dýchaní, suchom kašani a řágorovných nemocích horúčku a potenie zastavi. Pri deškom somarskom kašli **Dolicin** nevi- dané účinky preukáže. Cena 1 kor. 40 hal. a 2 kor.

Dostať u **KORNELA DEMETER, lekárnik,** v Szászváros-o, Iskola-tér 53. sz.

Niet choroby vo vašom dome

ak si dáte doniesť chýrny

Kráľovský-balsam

Kráľovský balsam, ktorý je proti všetkým chorobám jedine istý prostriedok a aj každý starý neduh hneď vylieči; teda ho treba v každom dome držať, lebo týmto chýrnym balsamom prekaží sa bolenie hlavy, ľamka, pakostnica, reuma, bolenie zubov a chrbita, trhanie v nohách, kolika, bolenie žalúdka atď. slovom jediný istý liek proti každ-j nemoci je chýrny Kráľovský balsam, teda nevyhnutne je potrebné, aby v každom dome bol na pohotovú. Cena veľkej flaše 2 kor. s úplným návodom o upotrebení. Máže sa dostať u **Grósz-Nagy Ferencza** apatekara v Debreczene č. 17. Arany egyszaru gyógyszerész. V Budapešti v Török Jozsefovej apatičke, Király-utca 12. — S týmto liekom máže sa objednať v celej krajine uznaná chýrna hajduská pomáda na bavuze, od ktorej za najkratší čas máže dostať najpeknejšie bavuze, 3 tegle za 1 kor. 50 hal.

500 Korún vyplatím tomu, komu by po upotrebovaní **Bartillovej ústnej vody**, jedna flaška 70 h. prinavrátilo sa bolenie zubov alebo zánach. Z úst. (franko-Zasielka 95 h. osobyte). **E. Bartilla-Winkler, Viedeň (Wien) 19/1, Sommergasse č. 1.** Žiadajte si v lekárni **Bartillovu** vodu na zuby. Kto by nám oznámil nejakíh napodoobovateľov ten bude štedre obdarený. Na miesta, kde by táto voda nebola k dostaniu, pošlem 7 fliaš za 5 K 20 h. frankov. Jednu flašu nepošlem.

Tie uhodnovernené osvedčenia, ktoré vys'avené boli o zdarnom výsledku pokusov, robených v hlavnomestských, vidieckých a cudzozemských nemocniciach, jako aj početné listy, plné vďaky a uznania, došlé z rozličných kruhov spoločnosti dokazujú, že proti

rheume a lámke

a proti všetkým chorobám, ktoré z týchto povstávajú, jako proti boлению drieku, lúpaniu, trhaniu, zmeraveniu, proti bo- lenu kostí atď. nenahraditeľným liekom je

Zoltánova masť

lebo ešte aj tí, ktorí od 10. 15 rokov trpia na tieto nemoce a všelijaké prostriedky, ba aj liečivé zeliny bez výsledku upo- rebovali, potrením touto masťou docielené bolo nielen ulavenie bolesti, lež aj úplné uzdravenie.

Cena **ZOLTÁNOVEJ** masti je 2 kor. za flašku, masť dorába sa v lekárni

BELU ZOLTÁNA

dvorného dodavateľa jeho cis. král. vysosti arcikniežata Jozeta

v **BUDAPESTI V/15. Szabadság-tér**

(na rohu Sotátér-u ice.)

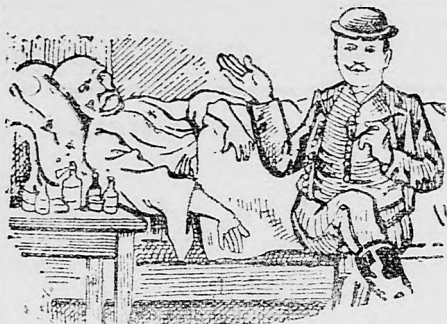
Rozposielanie poštou dvakrát denne.

OCHRANCA ŽIVOTA.

Skutočná udalosť zo života. — Rozpráva: **ONDREJ FABIAN V TURKEVE.**

Napodobnenie tisku je zakázané.

Odkedy je svet svetom, nikto ešte tak nezkúsil ošoh čítania, ako môj otec, ktorý bol fažko nemocný a že je teraz zdravý, môže ďakovať len tomu, že vie čítať.

Osem rokov sa trápil môj otec na **žalúdočnú krč, črevovneduhy, namálokrevnosť,** každý rok ho na-

padla **červienka** a pritom **klopanie srdca.** Toto boli jeho vnútorné choroby. Lež trpel neborák aj na strašné zovnútorne neduhy. Ohavne ho trápily **lámka a rhenma, bolel ho driek,** mal strašné lupanie a nebolo mu žiadnej pomoci. Už-úž vzdal sa toho, aby vyhazoval groše na lieky, do perin zakrútený celý deň sedel pri kachloch a čítal z kalendárov. Naraz vám zkríkne: — To je ono!... — Čo? — pýtali sme sa ho.

— To je ono! — opakoval stárec a ukazoval na jednu poviedku s nápisom **«Tajomstvo jedného starca»**, v ktorej istý Štefan Szabó vypráva, že už žiadon liek na svete nemohol mu pomôcť, konečne sa obrátil ku chýrečnému **Fellerovmu «Elsa-Fluidu»**, z l. kárne **Eugena V. Feller v Stubici**, Temp. om-utca 18. sz. (záhrebská stolica), ktorý nielen jeho vyliečil, lež ešte aj mnohých iných ľudí v obci. Nechceťi sme pokaziť nášmu úbohému otcovi jeho dobrú vôľu a na jeho žiadosť dali sme mu doniesť z lekárne **Eugena V. Feller v Stubici**, Temp. om-utca 18. sz. za 5 korún 12 flášiek toho «Elsa-Fluidu». lebo menej nepošle. Pán lekárnik na poštovú dobičku poslal nám jeden tucat flášiek Elsa-Fluidu a pripojil k nemu aj návod o upotrebení, z ktorého sa dozvedel, ako treba liek užívať. Poštu zaplatil on sám.

Za 14 dní každú hodinu 20 kvapiek vypil môj otec v mlieku

z tohto voňavého «Elsa Fluidu» a každé rano a každý večer sa dobre natrel týmto «Elsa-Fluidom». Od 9. dňa sa lepšie cítil a začal už aj chodiť, o dva týždne ale bol už úplne zdravý.

V dedine a na okolí sa oned ho každý dozvedel, že môj otec je zdravý. Všetci si objednali **Fellerov Elsa-Fluid** a div-divúci, každému osožil. Tu len niekoľko pádov chcem pripomenúť: Štefan Dandár následkom svojej staroby mal **slabý zrak**, už skoro oslepnul a preto zač. l. užíval Fellerov Elsa-Fluid. O šesť týždňov mal taký zrak, ako mladý človek. Ján Veľký a ešte iných 20 ľud. mali **klanie, bolenia drieku**, bolela ich **hlava a kríže**, veľmi **kašľali**, mali influencu a Fellerov Elsa-Fluid všetkých vyliečil. Ondrej Zázvorka a jeho šestero detí trpelo na **žltáčku, žalúdočkové neduhy**, mali **zatvrdnutú stolicu a hlišty**. Fellerov Elsa-Fluid tak tieto ako aj všetky iné nemoce úplne vyliečil.

Elsa-Fluid stal sa ustavične viac chýrnejšim, chudobní ľudia poskladali svoje groše a mnohí si objednali dohromady **4 tucty za 16 korún**, aby im to takto lacnejšie vyšlo. Tento liek osožil aj drúbéži a ošípaným. Mójmu starému otcovi nedalo pokoja, ako by mohol preukázať svoju vďaku pánu Eugenovi V. **Fellerovi**, ktorému mohol ďakovať celé svoje zdravie. Keď raz prišiel z kostola, povedal mi takto: To môžem čítaniu ďakovať, že som v kalendári na tento dobrý liek prišiel, ktorý bol ochrancom môjho života, sadni si teda syn môj a napiš lekárnikovi Fellerovi, ako som bol chorý ako mi pomohol **Fellerov Elsa-Fluid**, a aby nešanoval groše, ale aby dal vytlačiť do novin a do kalendárov, nech vie celý svet, aký výtečný liek je jeho Elsa-Fluid. — Vy, milí čitatelia, keď si chcete dať doniesť Elsa-Fluidu a chrániť sa chcete od všetkých iných bezcenných pad- **Eugen V. Feller, lekárnik** lanin, takto adressedu: **Stubica, Temp. om-utca 18. sz.** (záhrebská stol).

Ja Želám vam, aby sa tento zázračný liek nikdy neminul, a každému tak výsledne osožil, ako mójmu starému otcovi

Len napodobneniny nekupujme, lebo načo napodobneniny kupovať, keď za tie isté peniaze opravdivý Fellerov Elsa-Fluid tiež možno dostať? Pozorujme teda na meno «Feller».

Pravý Fellerov Elsa-Fluid

(Fellerov Fluid z essenzií príjemne voňajúcich bylín so známkou „Elsa“)

musí na všetkých úpravách a na každej fláške nosiť takúto ochrannú známku, jaká je tu vyobrazená s menom «Elsa» a s podpisom «Feller». — Zdravotníckymi vrchnosťami preskúmaný a odobrený prostriedok a na výstavách v Paríži, v Ríme, v Londýne, v Nizze a v Bertine **Fellerov Elsa-Fluid** vyznačený bol zlatou medailou, krížom a čestným diplomom v novejšom ale čase španielsky rád červeného kríža vyznačil shotoviteľa «Fluidu» záslužnou striebornou medailou. Objednávajte si Fellerov Elsa-Fluid len poštovou dobičkou, alebo za vopred zaslané peniaze.

Cena opravdivého Elsa-Fluidu:

Aj s portom, skatulkou a návodom k upotrebeniu	12 fláš alebo 6 dvoj. fláš 5 korún — hal.
24 " " " "	12 " " 8 " 60 "
36 " " " "	18 " " 12 " 40 "
48 " " " "	24 " " 16 " " "
60 " " " "	30 " " 20 " " "

Zdarma

dostanete pokaždým opätovne objednanom tucte Elsa-Fluidu 1 flášku.

Ďalej odporúčajú sa **FELLEROVE Rebarbara-Elsa-Pilulky**

Najlepší, najlacnejší, tisícokrát vyprobovaný prostriedok na prehnanie; účinkuje rýchle, isto, bezboľastne, zvyšuje chuť k jedeniu a napomáha trávenie, čistí a uľavuje náe a choroby žalúdka a tráviacich ústrojov. Jedon baik (6 skatuliek) s úpravou stojí **4 koruny** tranko.

Ponevác najnovšie Fellerov Elsa-Fluid často pod všelijakými podobne znejúcimi menami padelajú, prosí sa člený čitateľ, aby pozoroval na meno „Feller“, a nech nepomýli opravdivý Fellerov Elsa-Fluid s podobne znejúcimi padelaninami (ako na príklad Go d-Elsa-Fluid, Lujza-Fluid, Inda-Fluid, Salvator-Fluid, Kotvový-Fluid, atď. alebo voliaky Svet vy-Fluid a bylina esencija [Kräutergeist]). Nesvedomíť ľudia ešte aj ochrannú známku napodobňujú, teda aj «ochranná známka je len vtedy opravdivá keďže je vidno na nej mená «Feller» a «Elsa».

Len **FELLEROV ELSA-FLUID** je pravý! Jestli sa jeden list náhodou ztratí, píšme **rekommandovano.**

K mójmu upotrebeniu s doposlaným Fellerovým Elsa-Fluidom som dobré výsledky dosahol. Ráče mi sedit' cenu aj väčšich lahvičiek.

Dr. Gottlieb Popper,
cis. kráľ. plukovník lékař v
Komotaue (Česko).

Kto chce dostať Fellerov Elsa-Fluid, a pravé Fellerove Elsa-pilulky, nech si objedná listovne a jasno napíše adresu jediného dorábatela.

Eugen V. Feller, lekárnik,
dvorný dodavateľ jeho cis. a kráľ. výsosti princa Filipa Bourbona
Stubica, Temp. om-utca 18. (záhrebská stol.)

Hlavný sklad v Budapešti: u lekárnik Jozefa Töröka, Kráľovská ulica č. 12
v lekárni «Nádor» dra Eg era Vací-körút č. 17.

Bez Vašho Elsa-Fluidu naďalej na heem byť, lebo veľmi sem ho obl'úbiť. Mój priateľ op. oti noľ'astí zubev ho up trebovali, ale aj op. roti boľeniu hlavy je tiež výborný! Nech Vás Boh živý! Tak píše vo Veľkom Kolačine, o. p. Dubnica (trenč. stol.) Juraj Csacska

Tlačou Stephaneuma ú. spol. V Budapešti, VIII., Szentkrátyi-utca 28/a.